

RADNI ODNOSI

1. Ustavni sud nije sud višeg stupnja u odnosu na redovne i specijalizirane sudove.

Obrazloženje:

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Županijskog suda u Splitu, broj: GŽ-4883/05 od 21. lipnja 2007. kojom je (u odluci o glavnoj stvari) potvrđena presuda Općinskog suda u Splitu, broj P-1977/05 od 29. rujna 2005. godine.

Tom presudom obvezana je podnositeljica (tuženica) da tužiteljici (P.G.), na ime manje obračunate i isplaćene plaće za razdoblje od siječnja 1999. do kolovoza 2000., isplati iznos od 7.315,42 kn sa zakonskim zateznim kamata i troškovima postupka.

Podnositeljica u ustavnoj tužbi ponavlja navode koje je iznosila u postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku te ističe da su u konkretnom slučaju, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, povrijeđena ustavna prava zajamčena čl. 14., st. 2. i čl. 29., st. 1. Ustava RH.

Ustavna tužba nije osnovana.

Članak 62., stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29./02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) propisuje:

(1) Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, ..., kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ... povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom...

Sukladno navedenim odredbama Ustavnog zakona, Ustavni sud nije sud višeg stupnja u odnosu na redovne i specijalizirane sudove niti je ustavna tužba redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova.

Ustavna tužba je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ljudskih prava ili temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom (ustavnih prava), pa pozivanje na razloge nezakonitosti, koje su ovlašteni ispitivati redovni sudovi u povodu redovnih ili izvanrednih pravnih lijekova, u pravilu nije dostatna osnova za podnošenje ustavne tužbe.

U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, predmet spora bio je zahtjev tužiteljice za isplatu manje obračunate i isplaćene plaće u utuženom razdoblju.

Članak 81., stavak 1. i 2. Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95., 65/95., 17/01., 82/01 i 114/03.) glasi:

(1) Poslodavac kojeg obvezuje kolektivni ugovor ne smije zaposleniku obračunati i

isplatiti plaću u iznosu manjem od iznosa određenog kolektivnim ugovorom.

- (2) *Ako osnove i mjerila za isplatu plaće nisu uređeni kolektivnim ugovorom, poslodavac koji zapošljava više od 20 zaposlenika dužan ih je utvrditi pravilnikom o radu.*

Prvostupanjski je sud – nakon utvrđenja da je podnositeljica u utuženom razdoblju, suprotno mjerodavnim odredbama Zakona o radu, ugovora o radu, Pravilnika o radu (koji se kod podnositeljice primjenjuje od 26. srpnja 1997.) i Kolektivnog ugovora za djelatnost trgovine (N.N., broj 41/98.), tužiteljici obračunala i isplatila manju plaću – obvezao podnositeljicu na isplatu navedenog iznosa.

Drugostupanjski sud je u cijelosti potvrdio činjenična utvrđenja i pravna stajališta prvostupanjskog suda.

Ocjenjujući razloge ustavne tužbe sa stajališta članka 14., stavka 2. Ustava, na čiju povredu podnositeljica ukazuje, Ustavni sud je utvrdio da osporenim presudom podnositeljici nije povrijeđeno ustavno pravo jednakosti pred zakonom.

Pravna stajališta navedena u osporenoj presudi zasnivaju se na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog materijalnog prava. Ustavni sud utvrđuje da su nadležni sudovi, polazeći od činjeničnog stanja utvrđenog u provedenom dokaznom postupku, obrazložili svoja stajališta iznesena u osporenim presudama, za koje je nedvojbeno da nisu posljedica proizvoljnog tumačenja i samovoljne primjene mjerodavnog materijalnog prava.

Sadržaj ustavnog prava na pravično suđenje, zajamčenog člankom 29., stavkom 1. Ustava, ograničen je na postupovna jamstva pravičnog suđenja pa Ustavni sud, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima te na temelju toga, sagledavajući postupak kao jedinstvenu cjelinu, ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji podnositeljici osigurava pravično suđenje.

Ocjena je Ustavnog suda da podnositeljici u konkretnom slučaju nije povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-2850/2007. od 3.6.2009.

2. Radnik nije propustio podnijeti tužbu u roku od 15 dana, iako dostava odluke poslodavca nije uredna.

Iz obrazloženja:

Tijekom postupka utvrđeno je da je tužitelj u prijavi za zaposlenje 30. siječnja 2003. kao svoju adresu naveo O. Na tu adresu mu je tuženik putem djelatnika HP dostavio odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 24. prosinca 2004., a pismeno je preuzela majka tužitelja R.K. dana 28. prosinca 2004. Protiv te odluke tužitelj je pravodobno uložio zahtjev za zaštitu prava (dalje: zahtjev) tuženiku u kojem je naznačio kao adresu stanovanja O. Tuženik, međutim, odluku kojom je odbio zahtjev tuženika od 10. siječnja 2005. nije dostavio na adresu naznačenu u zahtjevu, već ponovno na adresu O. I tu odluku je majka tužitelja primila 17. siječnja 2005. Utvrđeno je da je tužitelj primio i pročitao spomenutu odluku tri dana nakon što ju je njegova majka primila, dakle 20. siječnja 2005., a tužbu je sudu podnio 3. veljače 2005.

Odredbom čl. 133., st. 1. i 2. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst, dalje: ZR) propisano je da radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od 15 dana od dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava, zahtijevati od poslodavca ostvarenje toga prava. Ako poslodavac u roku od 15 dana od dostave zahtjeva radnika iz st. 1. ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljnjem roku od 15 dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

Nižestupanjski sudovi su u pravu kada tvrde da tužitelj nije propustio rok propisan spomenutom zakonskom odredbom, jer je tužbu sudu podnio u roku od 15 dana od kada je od majke preuzeo odluku tuženika od 10. siječnja 2005. i upoznao se s njezinim sadržajem.

Budući da je odluku tuženika kojom je odbijen zahtjev za zaštitu prava tužitelj primio 20. siječnja 2005., to se upravo od tog datuma računa rok od 15 dana za podnošenje tužbe sudu, a ne od 17. siječnja 2005., kako to pogrešno smatra revident. Budući da je tužitelj tužbu podnio sudu 3. veljače 2005., nije protekao rok od 15 dana za podnošenje tužbe.

Stoga su nižestupanjski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kada su ocijenili da je tužba sudu podnesena u roku propisanom odredbom čl. 133., st. 1. i 2. ZR-a, pa nije ostvaren revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Vrhovni sud RH, revr. 433/07-2 od 6.9.2007.

3. Na pravo za isplatu otpremnine i naknadu plaće zbog neodređivanja otkaznog roka ne utječe potvrda poslodavca sastavljena istog dana kada je donio odluku o poslovno uvjetovanom otkazu.

Iz obrazloženja:

Valja napomenuti da otkaz ugovora o radu, kao način prestanka radnog odnosa, ima u odnosu na radnika pravno relevantni učinak ne od dana kada je poslodavac donio odluku o otkazu, nego od dana kad je pisani otkaz dostavljen radniku, a ugovor o radu u tom slučaju prestaje istekom propisanog ili ugovorenog otkaznog roka, koji počinje teći od dana dostave otkaza radniku, u skladu s odredbom čl. 118., st. 4. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst, dalje: ZR). Dakle, protekom otkaznog roka nastupaju pravne posljedice redovitog otkaza ugovora o radu, pa radni odnos prestaje s posljednjim danom otkaznog roka, a najmanje trajanje otkaznog roka u slučaju redovitog otkaza utvrđeno je odredbom čl. 120. ZR-a, pa je prvostupanjski sud pravilno zaključio da u konkretnom slučaju otkazni rok iznosi mjesec dana i dva tjedna. Za vrijeme otkaznog roka sva prava i obveze iz radnog odnosa

nastavljaju se i dalje izvršavati, a to se pogotovo odnosi i na temeljne obveze iz radnog odnosa – obvezu obavljanja rada i isplate plaće, pa je stoga poslodavac tijekom otkaznog roka dužan radniku omogućiti rad, a radnik je dužan osobno izvršavati svoju radnu obvezu. Ako radnik na zahtjev poslodavca prestane raditi prije isteka propisanog ili ugovorenog otkaznog roka, poslodavac mu je dužan isplatiti naknadu plaće i priznati sva ostala prava kao da je radio do isteka otkaznog roka, u skladu s odredbom čl. 120., st. 4. ZR-a. Imajući u vidu navedene odredbe, tužiteljici nedvojbeno pripada pravo na isplatu otpremnine i naknadu plaće za vrijeme trajanja otkaznog roka. Budući da je otpremnina vezana uz prestanak radnog odnosa otkazom, obveza poslodavca na isplatu otpremnine dospijeva danom prestanka radnog odnosa, tj. istekom otkaznog roka, koji počinje teći od dana dostave otkaza radniku. Točno je da pravo na isplatu otpremnine predstavlja imovinsko pravo kojim radnik može slobodno raspolagati. Međutim, radnik se ne može unaprijed odreći prava na otpremninu, ali se može odreći dospelih iznosa otpremnine. Budući da niti u vrijeme sastavljanja, a niti u vrijeme potpisivanja potvrde od 13. lipnja 2008. potraživanje tužiteljice s osnove otpremnine i naknade plaće za vrijeme trajanja otkaznog roka nije dospjelo, jer je otkazni rok tek kasnije počeo teći, budući da počinje teći tek od dana dostave otkaza radniku, to se tužiteljica nije mogla unaprijed odreći niti prava na otpremninu, niti prava na naknadu plaće za vrijeme otkaznog roka. Zbog toga se niti sadržaj potvrde od 13. lipnja 2008. ne može smatrati općim otpustom dugova u smislu odredbe čl. 206. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05. i 41/08.), niti se može smatrati da je potpisivanjem potvrde prestala obveza tuženika na ispunjenje tražbine tužiteljice koja je predmet tužbenog zahtjeva, pa je prvostupanjski sud, udovoljivši tužbenom zahtjevu tužiteljice, pravilno primijenio materijalno pravo.

Županijski sud u Varaždinu, GŽ-28/09-2 od 19.1.2009.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*